

A CISZTERCI REND NAGY LAJOS GIMNÁZIUMA ADATTÁRA

Pete József

A pályázat célja: a 330 esztendő Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma adattárának elkészítése. A munka elkészítésének jelentősége túlnő az iskola falain, hiszen az intézmény a Dél-Dunántúl egyik legrégebbi, legjelentősebb oktatási intézménye, a régió legnagyobb felekezeti oktatási intézménye. Kulturális szerepe minden időszakban meghatározó a város és a régió életében. Neveléstörténeti jelentősége mellett az adattár maga – a benne fellelhető adattípusok sokrétősége és számossága okán – nevelésszociológiai jelentőséggel is bír.¹

Az adattár felöleli a gimnázium történetének kronológiáját, teljes személyi állományát, tanárait, diákjait, intézményeit, szervezeteit, statisztikáit, eredményességi mutatóit, bibliográfiáját.

A pályázat elkészítése során a Baranya Megyei Levéltár, a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma irattári és könyvtári állománya mellett az évkönyvek, iskolaújságok, sajtóforrások és szakirodalmi feldolgozások anyagára támaszkodom. Messzemenőig támaszkodom továbbá kutatásaim eddigi (rész)eredményeire, melyek között említhető az iskolatörténet egyes vonatkozásait taglaló tanulmányaim sora,² az intézményi³ és személyi adattár⁴ építésének első elemei.

A feldolgozás első eleme és állomása az iskolatörténet teljes, részletes kronológiájának összeállítása. Ehhez a levéltári anyagok mellett az alapvető iskolatörténeti monográfiákra és az évkönyvek anyagára támaszkodom.⁵

A munka gerincét az intézmény teljes személyi adattára képezi, az anyakönyvek, évkönyvek és egyéb kiadványok adataira támaszkodva. A nevelőtestület és a diákság névsora mellett a lehető legteljesebb személyi adattár létrehozása is célja a pályázatnak. Ennek részét képezi egyfajta lexikon, mely az iskola nevezetes tanárainak, diákjainak rövid életrajzát tartalmazza.⁶

A személyek mellett a produktumok is fontos alkotórészei az intézménynek, melyek közül első helyen a különböző szervezetek állnak. Ezek számbavétele, összegzése jelentős újdonsága a munkának. A különböző gyűjtemények anyagának összegzése, valamint a különböző jellegű kiadványok repertóriumának teszi teljessé ezt az adatsort. Mindezek legfontosabb forrását az évkönyvek jelentik.

A legelvontabb kifejezői az intézményi munkának a különböző mutatók és statisztikák, melyek szerepe az utóbbi évtizedekben növekedett meg. Éppen ezért jobbra erre az időszakra koncentrálódnak ezek az adatok. A kutatás eredményeként azonban lehetőség nyílik az adatbázis – és az elemzési lehetőségek – kiterjesztése is korábbi időszakokra.

Az így létrejött sokoldalú adatbázis – kronologikus, alfabetikus és tematikus keresési lehetőségeivel – egyrészt a további kutatások, adatgyűjtések alapját kívánja képezni, másrészt mikroszociológiai, nevelésszociológiai, prozopográfiai és csoportos biográfiai elemzés anyagát

¹ A pályamunkához hasonló, korábbi magyarországi kísérlet: KÖRMENDI G. 2004..

² PETE J. 2014.

³ PETE J. 2016.

⁴ PETE J. 2016b.

⁵ A legjelentősebb munkák közül kiemelendő: NEMES T. 1895. INCZÉDY D. 1896. KISS A. 1914. GALAMBOS F. 1942. RAJCSY P. 1987. MATAVOVSZKY I. 1987. KALÁSZ GY. 2012.

⁶ Legfontosabb forrásai: ROMVÁRY F. 2010. BARANYAI. NÉVPONT.

is képezi, mely a záró fejezet témáját alkotja. Nem utolsó sorban pedig az iskola önreflexiójának is eszköze lehet. Ezzel pedig a magyarországi pedagógiai kultúra megújítását is szolgálhatja.

Mindezek következtében a mintegy 335 oldalas pályamunka felépítése az alábbi tagolódást mutatja:

1. Bevezetés (5 oldal)
2. Kronológia (50 oldal)
 - 2.1. Az előtörténet (A kezdetektől 1687-ig)
 - 2.2. A jezsuita iskola (1687-1773)
 - 2.3. Az átmenet évei (1773-1814)
 - 2.4. A ciszterci iskola kiépülése (1814-1867)
 - 2.5. A fénykor (1867-1948)
 - 2.6. Az állami Nagy Lajos Gimnázium (1948-1993)
 - 2.7. A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma (1993-2017)
3. Nevelőtestület (10 oldal)
 - 3.1. Igazgatók
 - 3.2. Tanárok
4. Végzett diákok (100 oldal)
5. Szervezetek, egyesületek (10 oldal)
 - 5.1. Vallási szervezetek
 - 5.2. Kulturális és művészeti szervezetek
 - 5.3. Ifjúsági- és sportszervezetek
6. Gyűjtemények (10 oldal)
 - 6.1. Könyvtár
 - 6.2. Szertárak
7. Kiadványok (10 oldal)
 - 7.1. Évkönyvek
 - 7.2. Diáklapok
 - 7.3. Egyéb kiadványok
8. Eredményességi mutatók (20 oldal)
 - 8.1. Érettségi eredmények
 - 8.2. Tanulmányi eredmények
 - 8.3. Versenyeredmények
 - 8.4. Egyéb mutatók
9. Tanulói statisztikák (20 oldal)
10. Elemzések (30 oldal)
11. Névmutató (50 oldal)
12. Bibliográfia (20 oldal)

Irodalomjegyzék

BARANYAI: *Baranyai neves személyek – életrajzi adatbázis*. Csorba Győző Könyvtár, Pécs. <http://www.csgyk.hu/baranyai-neves-szemelyek-bevezeto/> (Utolsó hozzáférés: 2017. 04. 20.)

GALAMBOS F. 1942: *A pécsi jezsuiták működése 1687-1728*. Budapest.

INCZÉDY D. 1896: *A pécsi gimnázium története*. Ciszterci emlékkönyv. Budapest.

KALÁSZ GY. 2012: *A 325 éves Pécsi Nagy Lajos Gimnázium története*. In: 325 éves a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma. Jubileumi évkönyv 2012. Közli: Páva Péter igazgató. Pécs, 11-61.

- KISS A. 1914: *A pécsi gimnázium története*. Pécs.
- KÖRMENDI G. 2004: *A Tatai Gimnázium Névtára 1765-2002*. Argumentum Kiadó, Budapest.
- MATAVOVSZKY I. 1987: *A Pécsi Nagy Lajos Gimnázium története 1948-1986*. In: Kelenfi Elemér (szerk.): *A 300 éves Pécsi Nagy Lajos Gimnázium jubileumi Évkönyve. 1687-1987*. Pécs, 105-138.
- NEMES T. 1895: *A zirc-ciszterci rend pécsi római katolikus főgimnáziumának története*. Pécs.
- NÉVPONT: <http://www.nevpont.hu/> (Utolsó hozzáférés: 2017. 04. 20.)
- PETE J. 2014: *Az alma és a fája*. A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, Pécs, https://crnl.hu/tantargyioldalak/konyvtar/dokok/az_alma_es_faja.pdf
- PETE J. 2016: *A Nagy Lajos Gimnázium diáktanulmányai. Bevezetés egy újjáinduló sorozat elé*. In: Uő (szerk.): *Diákszemmél 2016. A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma diákjainak díjnyertes tanulmányai. Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma, Pécs, 8-25*. https://crnl.hu/tantargyioldalak/konyvtar/dokok/diak_16.pdf (Utolsó hozzáférés: 2017. 04. 20.)
- PETE J. (szerk.) 2016b: *A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma híres tanárai és diákjai*. Pécs, 2016. http://www.crnlg.hu/_user/browser/File/hirestanar.pdf (Utolsó hozzáférés: 2017. 04. 20.)
- RAJCZY P. 1987: *A Pécsi Nagy Lajos Gimnázium története 1687-1948*. In: Kelenfi Elemér (szerk.): *A 300 éves Pécsi Nagy Lajos Gimnázium jubileumi Évkönyve. 1687-1987*. Pécs, 9-104.
- ROMVÁRY F. (főszerk.) 2010: *Pécs Lexikon I-II*. Pécs Lexikon Kulturális Nonprofit Kft. Pécs.